

WYLERBERG-MANIFEST

Behoud en versterk natuur en landschap in Berg en Dal

Wij, groene organisaties in de gemeente Berg en Dal, zetten ons in om de kernkwaliteiten van natuur en landschap voor de komende generaties te behouden en te verbeteren. Via dit manifest nodigen we de gemeentelijke overheid en alle andere belanghebbenden uit om dit streven in woord en daad te ondersteunen.

Qua natuur en landschap staat er de komende jaren veel op het spel, ook in Berg en Dal. De druk op de ruimte is groot en tegelijkertijd groeit het besef dat grote uitdagingen op het gebied van klimaat, energie, water, bodem, biodiversiteit, voedselproductie en wonen alleen in onderlinge samenhang aangepakt kunnen worden. Deze uitdagingen vragen om heldere, fundamentele afspraken over behoud, herstel en versterking van natuur en landschap.

Bewoners en bezoekers van Berg en Dal ervaren en waarderen de kwaliteiten van de natuurgebieden, het agrarisch cultuurlandschap en de dorpen. Fraai is de combinatie van stuwwal, rivier, polder en beekdalen, begrensd door de stad Nijmegen en het Duitse achterland. Het grondgebied van de gemeente Berg en Dal maakt deel uit van het **Nationaal Landschap Gelderse Poort**, dat in 2005 door de rijksoverheid is aangewezen als landschap van nationale allure. Dit houdt in dat de natuur met de oude cultuurelementen uniek zijn en extra bescherming behoeven, met daarnaast ook plaats voor landbouw, wonen en kleinschalige bedrijven.

De kernwaarden van dit landschap zijn uitgebreid beschreven en gedocumenteerd (zie bijlage). De laatste decennia is veel actie ondernomen om de kwaliteit van natuur en landschap te behouden en bedreigingen af te wenden. Hoe zou het gebied er hebben uitgezien als de plannen uit het verleden voor waalbochtverlegging en grootschalige woningbouw ondanks de maatschappelijke druk toch doorgezet zouden zijn? En is het niet zo dat de huidige nationale bekendheid van bijvoorbeeld de Ooijpolder of De Bruuk bij Groesbeek juist te danken is aan het tijdig onderkennen van de noodzaak tot actie gericht op behoud en versterking van hun kwaliteiten? Ook vandaag de dag hebben we in Berg en Dal te maken met bedreigingen van de kwaliteit van natuur, landschap en biodiversiteit, onder meer vermessing, ontgronding, verdroging en stikstof.

Het Nationaal Landschap Gelderse Poort en daarmee de gemeente Berg en Dal maakt deel uit van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De ambitie van deze regionale samenwerking is om de economische en stedelijke ontwikkeling van het gebied (wonen, bedrijvigheid, mobiliteit, energie) samen te laten gaan met de noodzakelijke vergroening en versterking van groenblauwe gebiedskwaliteiten. Wij zijn ervan overtuigd dat de gemeente Berg en Dal deze ambitie waar kan maken. Dit vraagt wel om een brede betrokkenheid en inhoudelijke inbreng van burgers, organisaties en bedrijven.

Het fraaie en unieke groene karakter van Berg en Dal blijft alleen in stand als de bewoners en de ondernemers in landbouw en toerisme er binding mee houden en het de basis vormt voor een goed bestaan in een duurzame, veerkrachtige leefomgeving. De groene waarden overstijgen het economisch belang en hebben een fundamentele betekenis voor de fysieke en geestelijke gezondheid en het welzijn van huidige en toekomstige generaties. Behoud en versterking van die groene waarden is ook daarom essentieel.

Daarom doen wij een gezamenlijk beroep op bestuur, burgers, bedrijven en organisaties in de gemeente Berg en Dal om die groene waarden en ambities te delen en in samenwerking met elkaar waar te maken.

Wij pleiten voor het versterken van de lokale, groene economie, de natuur en het kleinschalige landschap. Dit maatschappelijk breed gedragen doel is gebaat bij:

- Stimuleren van natuurinclusieve landbouw.
- Meer ecologisch duurzame overgangen tussen de bestaande natuurgebieden en de omliggende (minder intensieve) landbouw.
- Doorgaan met de aanleg van kleinschalige landschapselementen als heggen en houtwallen zodat ecologische

verbindingszones ontstaan en de biodiversiteit versterkt wordt.

- Situeren van woningbouwprojecten alleen in aansluiting op bestaande contouren en op vrijkomende locaties, met uitsluitend energie neutrale woningen en een duurzame wijze van bouwen.
- Ontgrondingen met ecologische meerwaarde door afwerking en beperkte diepte, met versterking van de natuur als uitgangspunt.
- Zonneweides situeren en aanleggen met een duurzaam perspectief voor natuur en landschap (> 50% natuur).
- Dijken benutten als bio diverse, ecologische linten door het landschap.

Al deze doelen en maatregelen passen in het groter landschappelijk geheel: ons nationale landschap als ruggengraat.

Willen inwoners en bezoekers van Berg en Dal trots kunnen blijven op natuur en landschap, dan zijn bovenstaande doelen leidend. Dit betekent overleg met en inzet van alle betrokkenen over praktische, gedetailleerde uitwerking en een bijpassende doelgerichte investeringsagenda voor de langere termijn. In het belang van de huidige en volgende generaties heeft een vitale, toekomstgerichte samenleving de morele plicht om alle ruimtelijke ontwikkelingen zorgvuldig in te passen in het kleinschalige en groene karakter van het gebied.

“De natuur is niet alleen de bron van alles, maar ook onze limiet en maatstaf”, Wendell Berry

De ondertekenaars: Stichting Via Natura, IVN Rijk van Nijmegen, Burgerinitiatief ‘Naar een duurzame Ooijpolder, Herenboeren Nijmegen, Vogelwerkgroep Nijmegen e.o., Stichting landschap Ooijpolder – Groesbeek, Bellefleur Boomgaardbeheer, Werkgroep Milieubeheer Berg en Dal, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Land van Ons

Datum: 27 mei 2023